

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmintelen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.
Záratok nem adának vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilatkozat minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
hivatalos hirdetéseknel:
Minden egyes szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.
Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért természeténél fogva minden centiméter után 3 kr. számítottatik.
Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

A középiskolai törvényjavaslat.

III.

Mint már említettük, azon 73. §-ból álló javaslat, melylyel a középiskolai tanügy országosan rendezettni szándékolatik, nem elégit ki senkit. Feltámadnak ellene a parlamenten kívül mind a nemzetiségek, mind a felekezetek. A parlamenti csatározás képét az általános vita keretében láttuk. A nemzetiségek azonban nem érik be azzal, hogy a házban kellő tenorból zengedezzenek panaszukat; kiviszik azokat a társadalomba is. A románok népgyűlésekben kárthatják a javaslatnak velök szemben contemplant intentionit. Az izgatás Erdélyben különösen oly acut jelleget ölt, hogy Román Miron metropolita, kénytelen hivatalosan nyilatkozni ellene. A szászok a nagy-németországi sajtót használják fel a javaslat ellen izgatási céljaikra Aránylag legmérsékeltebben viselkednek ezuttal a szerbek; mert oly fokban, mint amazok, nincsenek is érdekelve, amennyiben szerb középiskola csak egyetlenegy van Ujvidéken. A nemzetiségek ezen viselkedése valóban sajnálatraméltó és érthetetlen, amennyiben velök szemben a javaslat igenis enyhe intézkedéseket tartalmaz s még ezen intézkedések egynémelyike is a márcz. 18—19-ikén Tisza K., elnök-miniszter által tartott bizalmas értekezleten változást szenvedett, a nemzetiségek és autonomisták javára s a magyar állameszme rovására s bizonyos tekintetben a középiskolai tanügy egyenes kárára.

Ezen bizalmas értekezleteken különösen a famosus 22. §. került vitatás alá. Az értekezleteken képviselve voltak az országgyűlés pártjai valamennyien. Minthogy ezen §. az autonomistákra lett volna a maga me-revségében fentartva, különösen sérelmes, amennyiben az érettségi vizsgálatokra kiküldendő miniszteri biztost, igen tág jogkörrel

ruházandotta volna fel, mindenekelőtt ezen kellett változtatni. Szükséges volt a javaslatnak egyes szakaszait már előre módosítani azért, hogy a részletes tárgyalásnál kikerüljék ama nehézségeket, melyek a javaslat eredeti szövegében való elfogadását nagymérvben akadályozhatták volna. Már az általános tárgyalás folyama alatt maga Tisza K., elnök-miniszter is érintette azt, hogy a javaslatnak vannak olyan részei, melyek módosítandók. E módosítások megállapításáról tanácskozott tehát az értekezlet. A tanácskozások folyamán lehetőleg kiegyenlíteni igyekeztek azon éles differenciákat, melyek a 12 napon át tartott általános vitában oly erővel előtérbe nyomultak. A tanácskozás eredménye, mint azt az „Egyetértés” 79. száma jelezte, lehetőleg kielégítő. A protestánsok legsérelmeesebbnek tartották a már említett 22. §-t. E szakasz következőleg fog módosítani: „A kormánybiztost a kormány képviselőjének fogják nevezni, veto joga nem lesz, az érettségi bizonyítványokat nem fogja aláírni, ha valami rendetlenséget vagy államellenes irányzatot tapasztal, kötelessége lesz jelentést tenni úgy a kormánynak, mint egyidejűleg az illető felekezeti hatóságnak s a kormány azután az illető iskolával szemben a felekezeti főhatósággal együttesen fog eljárni.

Miután a törvénynek ezen §-a az, melyet a protestánsok magukra nézve legsérelmeesebbnek tartottak s leginkább ezen §. az, mely a protestáns autonómiát védő képviselőket, már az általános vitában is erélyes parlamenti actiora provokálta: ezen változtatásba a kormány azért ment bele, hogy az autonomistáknak aggodalmi lehetőleg eloszlattassanak. A kormánypárt képviselői az értekezlet első napján ugyan követelték azt, hogy a szakasz módosított szövegében a kormányképviselőnek legalább felfüggesztési joga mondassék ki, később azonban ezt sem

követelték. Továbbá megváltoztatták a 28. §. 3-ik bekezdésében foglalt azon intézkedést, hogy azok, kik a törvény hatályba lépte előtt valamely nyilvános középiskolában legalább 5 évig szolgáltak, mint rendes tanárok, a képesítő vizsgálat alól felmentvék, s úgy módosították, hogy a feltételül szabott 5 évet három évre szállították le. A 32-ik §. első bekezdésében foglaltatott intézkedést, hogy a 8 osztályu középiskolában legalább 12 rendes tanár alkalmazandó, szintén megváltoztatták s a rendes tanárok számát 9-re szállították le. A törvénynek a tantervre vonatkozó részét szintén megváltoztatták. Átalánosították a 70-ik §-t, melyszerint „a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló római kath. középiskolák jogi természeté és viszonya ezen törvény által nem érintetik”. A javaslatnak azon rendelkezése, hogy a nem magyar irodalom és történelem magyarádul adassék elő, egyformán módosították, hogy ez csak a törvény életbeléptetése után 2 év múlva lesz kötelező.

Ime ezen pont az, melyen a magyar állam visszavonulása indokolatlan praemi-umot ad azon tanintézeteknek, számszerint 15-nek, melyek igen könnyen válhatnak az alattomos bujtoztatások gyupontjaivá. Kár volt a törvény 7. §-ának 2-ik kikezdését ily indokolatlan concessio tárgyává tenni, mert valóban az már mégis csak igazán minimális követelés, melyet a törvényjavaslat érintett §-a feltünttet. Ezt és a javaslat 69. §-ában látható szövegezést szintén veszedelmesnek tartjuk a magyar állameszme érdekében, mely magyar állameszmének szükségképen alárendelendő minden nemzetiségi és felekezeti velleitás. A javaslat 69. §-a hangzik ekkép: A képesítő (t. i. tanárképesítő) vizsgálatok nyelve a magyar. Ez rövid korrekter meghatározás, de melyet az utána következő kikezdés illusoriussá tesz, hosszú időre.

meg, hogy a harcziás természetű rokonokhoz harcziás módon közeledjenek.

Oh, mennyi szemben ragyogott a legőszintébb, a legédesebb öröm legdrágább gyöngye!.. És ez így volt szerdán, amikor hétszázhuszan, így csütörtökön, amikor hatszázötvenegyen érkeztek a Sátorhegy tővébe.

Ki tudná leírni azt a lelkesedést, azt az örömríadást, melylyel mindannyiszor fogadtattak?

Az első csapatot Prámer Alajos apát-plebános üdvözölte megleghangu hazafias beszédben, mire Odeskalchy herczeg válaszolt. A második csapatnak Fejes István ref. lelkészünk csalta szeméibe az ő költői szép szavaival az öröm könyeket. Az üdvözletet vezetőjük: Bereczki viszonzotta. Harmadizben Bajusz József ügyvéd tartott hazafias szép beszédet. Egy hetven éves kinézésű agg csángó kiszállva a kocsiból, levett kalappal biztosított bennünket, hogy szorgalmas, hű polgárai lesznek ők a magyar hazának. Ezt a biztatást adta Göndöcs is egy kerek talpra-esett beszédben.

De hiszen ki is kételkednék abban? Tudják ők azt jól: „A nagy világon, e kívül nincsen számodra hely; áldjon vagy verjen sors keze: itt élned halnod kell.”

Az üdvözlő beszédek után következett aztán a huszonnégy tagból álló rendező bizottság tündöklője.

És ez igen fontos volt. Az utazás fáradsálmaitól elcsigázott szegény nép elé csakhamar Hegyalja aranynedűje csil-

T Á R C S A.

A csángók nálunk.

Itt voltak, szemünkkel láttuk őket, vérrokonainkat, édes tervvéreinket, ezt a hontalan, most hazát lelt szegény népet.

Nem jöttek. Hozta őket a legédesebb remény, a bizalom, a hit, a még soha nem látott édes anyaföld iránt való rajongás lelketemelőleg hívó szózata.

Megérkeztek, itt vannak s minden sziv fel-dobog, minden kar ölelésükre tárul szét.

Szegény nép! Mit vétett ő, hogy hazátlan volt? hogy nem foghatott velünk kezét? hogy száz mértföldre volt attól az édes anyaföldtől, amelyen hazát erdemelt?!

Mily véghetetlen jóságú az a népek felett örkedő nagy hatalom, aki ide vezérelte őket, hogy velünk, köztünk legyenek, testvéri jobbnakat fogadhassák, azt kiállthassuk feljök szivünk-ből, lelkünk-ből: Isten hozott benneteket! —

És ezt kiáltottuk... Oly hosszú időn át távol lenni a szent hontól, melynek szépségeit csak képzeletök teremthette meg magának és most belépni ide: Istenem! mit gondolhattak, mit érezhettek? Ezt csak ők, de még ők sem tudnák megmondani.

Midőn szellő szárnyán jött elindulásuk hire: nagyot dobbant az egész ország szive.

Fogadni őket testvériesen, valódi magyaros szivességgel: ez volt gondolata minden egyes városnak, amerre csak utjok vitt.

És így fogadták! Megyénkben minden állomáson: tapasztalhatták a jó csángók, hogy ölelő karok várják őket.

Hát nálunk: S.-a.-Ujhelyben?... Minek is leírni? Hiszen látta mindenki, ott volt az egész — város.

A Sátorhegy tővében valami szokatlan mozgás támadt, mint vihartól felkorbácsolt tenger, hullámozott az utcák. Mindenki az ő fogadásukra, az ő látásukra sietett. Szegény, jó csángók! Ők talán, magok sem tudják, mily ünnepnapokat szereztek vérrokonainknak!

De hiszen látták! Ma egy hete jött az első vándorcsoport a derék Odeskalchy herczeg vezetése alatt.

Nyolczszázan voltak. Huszonnégy kocsiban elhelyezve robottak be a nemzetiszin lobogókkal s nemzeti czimerünkkel földiszitett vasuti indóház elé.

Harczi riadáshoz hasonlított az éljenzés, mely minden ajakról feitorve egy óriás harmóniában olvadt össze.

A jó csángók kalapjaikkal, botra akasztott kendőkkel integettek. Azután három lövés dördült el. Szegények, még arról sem feledkeztek

Mai számunkhoz egy félív melléklet van csatolva.

Ugyanis: „a vallás- és közoktatásügyi miniszter, azonban felhatalmaztatik, hogy a jelen törvény hatályba léptét követő 10 tanév tartalma alatt, az illető felekezeti főhatóság indokolt előterjesztésére, a képesítő vizsgálatok egészben vagy némely tantárgyakat illetően nem magyar nyelven tartására rendkívüli engedélyt adhasson.“ De a 62. §. 3-ik pontja és a 64. §. 1-ső pontja ezen esetekre nézve is mérvadó.

A 62. §. 3. pontja hangzik így: A vizsgálatokon tartozik a (tanár) jelölt kimutatni azt is, hogy a magyar nyelvet, mint tannyelvet mennyiben érti és kezeli úgy nyelvtanilag mint irodalmilag. Ha már most a miniszter egyelőre 10 évre adhat concessiókat arra, hogy a tanárjelöltek hazafiátlan része lehessen a tanári vizsgálatot nem magyar nyelven is akár egészben, akár részben, kérjük: mennyiben vehető komolyan ezen §-a a javaslatnak?

De menjünk tovább. A törvény 64. §-a így szól: „A mindegyik tanszakra egyaránt szükséges ismeretek a következő tárgyakból legalább is az itt kijelölt mértékben kötelezők: 1) magyar nyelv és irodalom (magyar nyelv és írálytan ismerete), a magyar irodalom fejlődési menetének áttekintése és a kiválóbb írók fő műveinek ismerete.“ — Ha komolyan vesszük ezen §-t, lehetetlen helyeselnünk a javaslatba bevett 10 évet, annyivalinkább, mivel eredetileg a közoktatási bizottság javaslatában 5 év foglaltatik.

Ami a javaslatnak különösebben paedagogiai részeit illeti, azokra ezuttal nem reflektálunk azért, mert a részletes vita ismertetése alkalmával módunkban lesz arra tüzetesen kiterjeszkedni. Hanem egy és más intézkedéseit a javaslatnak nem lehet addig is szó nélkül hagyni. Ilyen a 70. §-nak 3-ik kikezdése, mely ekként hangzik: A már fennálló felekezeti, törvényhatósági, községi és társulatok, vagy egyesek által fenntartott középiskolák, ugyszintén a hitfelekezetek és egyházak is külföldi államoktól és azok uralkodóitól vagy kormányától segélyt és anyagi gyámolítást semmi esetben sem nem kérhetnek, sem el nem fogadhatnak. Egyesektől vagy társulatoktól is csak azon esetben, ha a segélyző az intézet vezetésére, tanrendjére semmiféle befolyást nem tart fenn magának, sem feltételt nem köt ki. Ezen határozatok által a hazai törvényesen bevett és oktatással foglalkozó római kath. szerzetesrendeknek egyházi szervezetéből folyó összeköttetései nem érintetnek.

Ime ismét egy igen furcsa kilyukadása a helyesen kezdődő törvényszövegezésnek. Tehát míg a szegény prot. felekezetek, melyek keserves kinlódással tartják fenn iskoláikat, mindenféle megszorítások által korlátoztatnak abban, hogy külföldi segélyt

lámlott; a jó pék-kenyér, a jó magyar szalonna, az izletes gulyásos-hus, a töltött káposzta pár pillanat alatt a coupe-ékben termettek s a szegény vérokonok elmondhatták, hogy magyar kenyeret esznek, magyar bort isznak, a mik itt termettek édes anyaföldjük rónáin, hegyein. Tapasztalhatták, milyen szive van a magyarnak s nincs okuk szégyelleni, hogy a világ őket is magyaroknak tartja.

És valóban azok.

A nemzeti jellegű öltözetből kiforgatta őket a hosszú távollét, sokban hasonlitanak viseletükre az oláhokhoz; de szívök, beszédjük: mind a kettő magyar.

Ezt hangoztatta közülök egy öreg, aki a vonat berobogásakor ég felé tartott kezekkel kiáltott ki: »Nem félig vagyunk mi magyarok, de egészen!« Valaki talán inzultalta az uton. Egy nő, amint meglátta a pályaudvarra gyült impozáns néptömeget, csodálkozva mondá: »Beh szép nép, én édes Jézusom!«

»Adja az Isten, — szakadt fel egynek szivéből a jó kívánság — hogy rövid idő múlva ismét lássuk egymást boldogságban!« »De nem visszatérőben?« kérdém tőle tréfásan. »Mentsen meg uram attól az Isten!« volt a felelete.

Sokkal beszéltem közülök. Tiszta, magyaros, nyomatékos kiejtésök van, mint a minő a tőzsgyökeres magyarnak. Férfiak, nők többnyire barnák, a férfiak nem magasak, jobbára kifejtettek, izmosak.

elfogadhasanak, csak azért, mert ellenesében a hazafiátlan panszlávok az orosz rubeleken állíthatnának panszláv tanintézeteket a hazában: addig a r. kath. szerzetrendek római összeköttetései ezen határozatok által nem érintetnek. Eszünkbe jut a Bibliának ezen mondása: „akinek van annak adnak, akinek nincs, attól elvesznek.“ — Hát a törvény csak a nemzetiségi agitatio ellen kénytelen övni polgárait, hát azon netaláni agitatio ellen nem, mely a vallás örvé alatt nem mondjuk, hogy már besompolygott, de besompolyoghat valamikor azon iskolákba, melyeket a r. kath. szerzetrendek látnak el? Ime, itt a nyitja a 70. §. 3-ik kikezdésében mindazon concessióknak, melyeket csak hogy ezen szövegezés komolyan meg ne támadtassék a parlamentben, a nemzetiségeknek és felekezeteknek derűre borúra megadni kénytelen.

Pedig a hivatolt concessiók némely része megíngatja bennünk azon hitet, hogy hazánkban a közepoktatás igazi reformja Trefort miniszter által ez idő szerint keresztülvihető. Más emberek és más eszmék azok, melyeket a dolgok élén látunk.

Kun Pál.

Az első magyar általános biztosító társaság.

(P. N.) Egy magyar vállalat érdemeit méltatni, örömmel ragadjuk meg a jó alkalmat. Az első magyar általános biztosító társaság huszonöt éves fennállását ünnepelte. Mi, és velünk sokan, még emlékeznek azon időre, midőn ezen társulat alapítása, mint hazafias tény, üdvözlötett az országban, mert nemzeti vívmány volt az, hogy az osztrák önkényuralom ellenzése daczára, nagy nehézségek közt, egy magyar részvénytársulat alakulhatott, névben, szellemben, vezetésben magyar, székhelye Budapest, célja a hazai közönséget szolgálni s elvonni azt az osztrák intézetektől, mikor a bécsi politika megkövetelte, hogy Magyarország pénzügyi és gazdasági függésben tartassék és Ausztria számára kiaknáztassék. Tőke Magyarországon kevés volt, hitel még kevesebb s egy magyar banktársulatot alapítani merész vállalkozás volt, mert előteletekkel és ellenszennvel kellett megküzdeni. Ma sok nagyhirű politikusnak az a keresete, hogy bankelnök, részvénytársulati igazgató, avagy vasuti direktor s ebből virtust csinálni nem szokás, az illető nagy hazfiak jobban szeretik, ha ezt az emberek nem emlegetik, mint a dámák nem szeretik, ha a vendég a konyhában keresi fel őket. Valóban sokaknál jeleseink közül a bankigazgatóság konyhakereskedés. Ez akkor másként volt.

Ha Deák Ferencz, Eötvös József, Károlyi György, Dessewffy Emil, Apponyi György. Sennyey Pál, Somssich Pál stb. alapítottak egy részvénytársulatot, bizonyára meg voltak győződve,

Kiváncsi voltam nevökre. Ez is magyar. Egy közülök Szatmárinak nevezte magát s azt mondá, azért híjják úgy, mert valamelyik nagyapja Szatmáron lakott, azt még úgy hívták, hogy »Mészáros.« Voltak köztük, László György, Basa Albert, Kovács István, Forrai Turbus stb. nevűek.

Egy szégyenkezve mondotta, hogy ő Kurucz József. Sohse röstelje, barátom, mondám neki, szebb az mintha »Labancz« volna. Szegény nem értette.

Egyik fiatal embertől kérdeztem, hogy oláh leányokat vesznek-e feleségül? Azt mondá, hogy »nem.« »Hát miért?« »Tiltja a papunk« válaszolt. »Csak a pap, hát a szívök?« »Igen, a szívünk is uram!«

Némelyiknek megmagyaráztam, hogy miért hívják S.-a. Ujhelyt Sátoralja Ujhelynek. A mellette elterülő gyönyörű hegyektől. »Igazán úgy néznek ki, mint valami sátrak« szóltak álmélkodva.

Azután daloltak egyet-egyed, csudálkozva hallottam, midőn a Kossuth nótát is rákezdették.

De meghallgatták ám édesörömet azt is, mikor Mányi ráhuzta azt a buskeszervest. Lehetetlen, hogy az ilyet az ő szívök is meg ne értené. Hiszen ők is magyarok. Már pedig »sirva vigad a magyar.«

Mit írjak még, hogy a csángók itt időzésének csak halvány képét is adjam?..

Lehetetlen elismeréssel nem lenni a szolgabíró, a városi főbíró s az id. Farkas Lajos

hogy az első magyar általános biztosító társaság nemzeti intézet fog lenni a szó szoros értelmében.

És nem csatkozottak benne. Huszonöt éves mult tanuskodik mellette. Hány pénzintézet van, szebb és sikerültebb? Hány hivatkozhatnék negyed százados működésének hasonló eredményeire?

Hogy magyar vállalat — igazán magyar, mert részvényesei is igazán magyarok, tőkés magyar értékekbe van fektetve, s tevékenysége a hazában fejt ki teljes erélyét; magyar, mert vezetése, szelleme, nyelve, tisztviselői csupa magyarok — viruljon és gyarapodjék, mindenesetre kivánatos, mert az ily intézet, mint az első magyar általános biztosító társaság, fontos tényezője közgazdasági életünknek, De mi nem azt akarjuk megénekelni épen, hogy a részvényesek milyen jól jártak, kik 900,000 forintot fizettek be s ma 15 millió forint tulajdonosai, miután időközben 12 millió volt a tiszta nyereségük s a részvényesek oly dus osztalékokat szedtek, hogy betett pénzüket kamatostul sokszorososan visszakapták. Ezért a részvényesek mondjanak köszönetet az igazgatóknak.

Mi azt akarjuk kiemelni, hogy mekkora közhasznót csinált ez az intézet az országnak fennállásának negyedszázada alatt. Lássuk csak: kifizetett tüzkárokért 47.744.000 frtot, jégkárokért 14.923.000 frtot, halálesetek után 5.677.000 frtot, kiházasításokra 1.784.000 frtot, évjáradékokban 322.000 forintot, összesen 70.450.000 forintot. Mennyi nyomort enyhített ezáltal? Mennyi segítséget nyújtott nemcsak a szegény kárvallott embereknek, de az ország közgazdaságának is. Ez orozslánrésze érdemeinek,

Hogy közczélokra 168.000 frtot ajándékozott, tanuskodik vezetőinek nemes gondolkodásáról. Nem minden társaság tesz így, vannak Budapesten nagy gazdag bankok, melyek soha semmi közművelődési jótékony avagy nemzeti célra nem adnak egy krajczárt sem, sőt ezt elvileg és határozatilag kimondották. Ugy tesznek, mint a háziur, ki a ki a kapu alá kiírja, hogy »ezen házban koldulni tilos«, ám a nemzetet ha kérni jön, elutasítják, pedig tőle élnek, s rajta nyereszkeskednek. Nem illeti e szemrehányás azon intézeteket, melyeket hazafiak alapítottak s jó hazafiak igazgatnak. Az első magyar általános biztosító társaság mindig bőkezű volt, mikor Szeged elmerült 25.000 frtot adott, az akadémiának 10.000-et, másik 10.000 frtot a szerencsétlenül járt tüzoltók és ezek családjai segélyezésére, a vereskeresztnek 10.000 frtot, ösztöndíjakat fizet, a gazdasági tanulóknak évenként 2400 frtot stb.

A rokonszenv tehát, melylyel az első magyar általános biztosító társaság országszerte találkozik. nem előszeretettől származik. hanem kiérdemelt,

S midőn ezeket elmondottuk a társaságról, ezzel Lévy Henrik ur érdemeit soroltuk fel, ki huszonöt év óta, azaz kezdettől végig igazgatója a társulatnak, ki annak tervezője, lelke, vezetője. Lévy urnak magánérdemi is vannak a tudomány, az írói egyletek és a nemzet körül. Ismeretesek

elnöklete alatt álló fogadó-bizottság által kifejtett tevékenység iránt. Az áldás után hála fakad. Ezt ők meg is nyerték bizonynyal a szegény utazóktól.

Hát még a nők! Nem tudom én, hallottam-e valakitől; de ha nem hallottam is, kimondom, hogy a magyar nőnek nincsen párja széles e világon! Ahol a jótékonyág gyakorlatáról van szó: gömbölyü karjain felgyüri a ruhát, köntényt köt maga elé s oda áll a bográcsához a grófné úgy, mint a legegyszerűbb polgárasszony.

Kérni sem kellett jóformán városunk derék hölgyeit, hogy főzzenek a csángóknak: vetélkedve jelentkeztek s az izletes ételek becsületökre vált valamennyieknek. A csángókkal együtt azt kívánjuk: éljenek!

Elismerés illeti a forgalmi főnök urat, ki az állomást feldiszittette, épügy a tüzoltókat, kik a rendfentartásán fáradoztak s az ünnepély fényét emelték.

Mindenki, ha csak egy parányival járult is ahoz a szivességhez, mit a szegény bevándorlók tapasztaltak: az emberbaráti, a testvéri szeretet oltarán áldozott.

A szives fogadtatás után aztán szegény vérokonaink utra keltek azon táj felé, a hol — szivünkől kívánjuk — legyenek boldogok, megelégedettek.

S. B.

Ugyanis: „a vallás- és közoktatásügyi miniszter, azonban felhatalmaztatik, hogy a jelen törvény hatályba léptét követő 10 tanév tartalma alatt, az illető felekezeti főhatóság indokolt elötterjesztésére, a képesítő vizsgálatok egészben vagy némely tantárgyakat illetőleg nem magyar nyelven tartatására rendkívüli engedélyt adhasson.” De a 62. §. 3-ik pontja és a 64. §. 1-ső pontja ezen esetekre nézve is mérvadó.

A 62. §. 3. pontja hangzik így: A vizsgálatokon tartozik a (tanár) jelölt kimutatni azt is, hogy a magyar nyelvet, mint tannyelvet mennyiben érti és kezeli úgy nyelvtanilag mint irodalmilag. Ha már most a miniszter egyelőre 10 évre adhat concessiókat arra, hogy a tanárjelöltek hazafián részben letehesse a tanári vizsgálatot nem magyar nyelven is akár egészben, akár részben, kérdjük: mennyiben vehető komolyan ezen §-a a javaslatnak?

De menjünk tovább. A törvény 64. §-a így szól: „A mindegyik tanszakra egyaránt szükséges ismeretek a következő tárgyakból legalább is az itt kijelölt mértékben kötelezők: 1) magyar nyelv és irodalom (magyar nyelv és írálytan ismerete), a magyar irodalom fejlődési menetének áttekintése és a kiválóbb írók fő műveinek ismerete.” — Ha komolyan vesszük ezen §-t, lehetetlen helyeselnünk a javaslatba bevett 10 évet, annyival inkább, mivel eredetileg a közoktatási bizottság javaslatában 5 év foglaltatik.

Ami a javaslatnak különösebben paedagogiai részeit illeti, azokra ezuttal nem reflektálunk azért, mert a részletes vita ismeretese alkalomával módunkban lesz arra tüzetesen kiterjeszkedni. Hanem egy és más intézkedéseit a javaslatnak nem lehet addig is szó nélkül hagyni. Ilyen a 70. §-nak 3-ik kikezdése, mely ekként hangzik: A már fennálló felekezeti, törvényhatósági, községi és társulatok, vagy egyesek által fenntartott középiskolák, ugyszintén a hitfelekezetek és egyházak is külföldi államoktól és azok uralkodóitól vagy kormányától segílyt és anyagi gyámolítását semmi esetben sem nem kérhetnek, sem el nem fogadhatnak. Egyesektől vagy társulatoktól is csak azon esetben, ha a segílyző az intézet vezetésére, tanrendjére semmiféle befolyást nem tart fenn magának, sem feltételt nem köt ki. Ezen határozatok által a hazai törvényesen bevett és oktatással foglalkozó római kath. szerzetesrendeknek egyházi szervezetéből folyó összeköttetései nem érintetnek.

Ime ismét egy igen furcsa kilyukadása a helyesen kezdődő törvényszövegezésnek. Tehát míg a szegény prot. felekezetek, melyek keserves kinlódással tartják fenn iskoláikat, mindenféle megszorítások által korlátoztatnak abban, hogy külföldi segílyt

lámlott; a jó pék-kenyér, a jó magyar szalonna, az izletes gulyásos-hus, a töltött káposzta pár pillanat alatt a coupe-ékben termettek s a szegény vérokonok elmondhatták, hogy magyar kenyeret esznek, magyar bort isznak, a mik itt termettek édes anyaföldjük rónáin, hegyein. Tapasztalhatták, milyen szíve van a magyarnak s nincs okuk szégyelleni, hogy a világ őket is magyaroknak tartja.

És valóban azok.

A nemzeti jellegű öltözetből kiforgatta őket a hosszú távollét, sokban hasonlítanak viseletökre az oláhokhoz; de szívök, beszédjök: mind a kettő magyar.

Ezt hangoztatta közülök egy öreg, aki a vonat berobogásakor ég felé tartott kezekkel kiáltott ki: »Nem félig vagyunk mi magyarok, de egészen!« Valaki talán inzultálta az uton. Egy nő, amint meglátta a pályaudvarra gyült impozáns néptömeget, csodálkozva mondá: »Beh szép nép, én édes Jézusom!«

»Adj a Isten, — szakadt fel egynek szívéből a jó kívánság — hogy rövid idő múlva ismét lássuk egymást boldogságban!« »De nem visszatérobén?« kérdém tőle tréfásan. »Mentsen meg uram attól az Isten!« volt a felelete.

Sokkal beszéltem közülök. Tiszta, magyaros, nyomatékos kiejtésök van, mint a minő a tőzsgyökeres magyarnak. Férfiak, nők többnyire barnák, a férfiak nem magasak, jobbára kifejtettek, izmosak.

elfogadhasanak, csak azért, mert ellenesében a hazafián panszlávok az orosz rubeleken állithatnának panszláv tanintézeteket a hazában: addig a r. kath. szerzetrendek római összeköttetései ezen határozatok által nem érintetnek. Eszünkbe jut a Bibliának ezen mondása: „akinek van annak adnak, akinek nincs, attól elvesznek.” — Hát a törvény csak a nemzetiségi agitatio ellen kénytelen övni polgárait, hát azon netaláni agitatio ellen nem, mely a vallás örve alatt nem mondjuk, hogy már besompolygott, de besompolyoghat valamikor azon iskolákba, melyeket a r. kath. szerzetrendek látnak el? Ime, itt a nyitja a 70. §. 3-ik kikezdésében mindazon concessióknak, melyeket csak hogy ezen szövegezés komolyan meg ne támadtassék a parlamentben, a nemzetiségeknek és felekezeteknek derüre borúra megadni kénytelen.

Pedig a hivatolt concessiók némely része megingatja bennünk azon hitet, hogy hazánkban a középoktatás igazi reformja Trefort miniszter által ez idő szerint keresztülvihető. Más emberek és más eszmék azok, melyeket a dolgok élén látunk.

Kun Pál.

Az első magyar általános biztosító társaság.

(P. N.) Egy magyar vállalat érdemeit méltatni, örömmel ragadjuk meg a jó alkalmat. Az első magyar általános biztosító társaság huszonöt éves fennállását ünnepelte. Mi, és velünk sokan, még emlékeznek azon időre, midőn ezen társulat alapítása, mint hazafias tény, üdvözöltetett az országban, mert nemzeti vívmány volt az, hogy az osztrák önkényuralom ellenzése dacára, nagy nehézségek közt, egy magyar részvénytársulat alakulhatott, névben, szellemben, vezetésben magyar, székhelye Budapest, célja a hazai közönséget szolgálni s elvonni azt az osztrák intézetektől, mikor a bécsi politika megkövetelte, hogy Magyarország pénzügyi és gazdasági függésben tartassék és Ausztria számára kiaknáztassék. Tőke Magyarországon kevés volt, hitel még kevesebb s egy magyar banktársulatot alapítani merész vállalkozás volt, mert előítéletekkel és ellenszenvvel kellett megküzdeni. Ma sok nagyhirű politikusnak az a keresete, hogy bankelnök, részvénytársulati igazgató, avagy vasuti direktor s ebből virtust csinálni nem szokás, az illető nagy hazfiak jobban szeretik, ha ezt az emberek nem emlegetik, mint a dámák nem szeretik, ha a vendég a konyhában keresi fel őket. Valóban sokaknál jeleseink közül a bankigazgatóság konyhakereskedés. Ez akkor másként volt.

Ha Deák Ferencz, Eötvös József, Károlyi György, Desseffy Emil, Apponyi György. Sennyey Pál, Somssich Pál stb. alapítottak egy részvénytársulatot, bizonyára meg voltak győződve,

Kiváncsi voltam nevökre. Ez is magyar. Egy közülök Szatmárinak nevezte magát s azt mondá, azért híjják úgy, mert valamelyik nagyapja Szatmáron lakott, azt még úgy hívták, hogy »Mészáros.« Voltak köztük, László György, Basa Albert, Kovács István, Forrai Turbus stb. nevűek.

Egy szégyenkezve mondotta, hogy ő Kurucz József. Sohse röstelje, barátom, mondám neki, szebb az mintha »Labancz« volna. Szegény nem értette.

Egyik fiatal embertől kérdeztem, hogy oláh leányokat vesznek-e feleségül? Azt mondá, hogy »nem.« »Hát miért?« »Tiltja a papunk« válaszolt. »Csak a pap, hát a szívök?« »Igen, a szívünk is uram!«

Némelyiknek megmagyaráztam, hogy miért hívják S.-a. Ujhelyt Sátoralja Ujhelynek. A mellette elterülő gyönyörű hegyektől. »Igazán úgy néznek ki, mint valami sátrak« szóltak álmélkodva.

Azután daloltak egyet-egyet, csodálkozva hallottam, midőn a Kossuth nótát is rákezdették.

De meghallgatták ám édesörömet azt is, mikor Mányi ráhuzta azt a buskeszervest. Lehetetlen, hogy az ilyet az ő szívök is meg ne értené. Hiszen ők is magyarok. Már pedig »sirva vigad a magyar.«

Mit írjak még, hogy a csángók itt időzésének csak halvány képét is adjam?..

Lehetetlen elismeréssel nem lenni a szolgabíró, a városi főbíró s az id. Farkas Lajos

hogy az első magyar általános biztosító társaság nemzeti intézet fog lenni a szó szoros értelmében.

És nem csatlakoztak benne. Huszonöt éves mult tanuskodik mellette. Hány pénzintézet van, szebb és sikerültebb? Hány hivatkozhatnék negyed százados működésének hasonló eredményeire?

Hogy magyar vállalat — igazán magyar, mert részvényesei is igazán magyarok, tőkéje magyar értékekbe van fektetve, s tevékenysége a hazában fejt ki teljes erélyét; magyar, mert vezetése, szelleme, nyelve, tisztviselői csupa magyarok — viruljon és gyarapodjék, mindenesetre kívánatos, mert az ily intézet, mint az első magyar általános biztosító társaság, fontos tényezője közgazdasági életünknek, De mi nem azt akarjuk megénekelni épen, hogy a részvényesek milyen jól jártak, kik 900,000 forintot fizettek be s ma 15 millió forint tulajdonosai, miután időközben 12 millió volt a tiszta nyereségük s a részvényesek oly dus osztalékokat szedtek, hogy betett pénzüket kamatostul sokszorosan visszakapták. Ezért a részvényesek mondjanak köszönetet az igazgatóknak.

Mi azt akarjuk kiemelni, hogy mekkora közhasznót csinált ez az intézet az országnak fennállásának negyedszázada alatt. Lássuk csak: kifizetett tüzkárookért 47.744.000 frtot, jégkárookért 14.923.000 frtot, halálesetek után 5.677.000 frtot, kiházásításokra 1.784.000 frtot, évjáradékokban 322.000 forintot, összesen 70.450.000 forintot. Mennyi nyomort enyhített ezáltal? Mennyi segítséget nyújtott nemcsak a szegény kárvallott embereknek, de az ország közgazdaságának is. Ez orozslánrésze érdemeinek,

Hogy közcélokra 168.000 frtot ajándékozott, tanuskodik vezetőinek nemes gondolkodásáról. Nem minden társaság tesz így, vannak Budapesten nagy gazdag bankok, melyek soha semmi közmívelődési jótékony avagy nemzeti célra nem adnak egy krajczárt sem, sőt ezt elvileg és határozatilag kimondották. Ugy tesznek, mint a háziur, ki a ki a kapu alá kiírja, hogy »ezen házban koldulni tilos«, ám a nemzetet ha kérni jön, elutasítják, pedig tőle élnek, s rajta nyereszkeskednek. Nem illeti e szemrehányás azon intézeteket, melyeket hazafiak alapítottak s jó hazafiak igazgatnak. Az első magyar általános biztosító társaság mindig bőkezű volt, mikor Szeged elmerült 25.000 frtot adott, az akadémiának 10.000-et, másik 10.000 frtot a szerencsétlenül járt tüzoltók és ezek családjai segílyezésére, a vereskeresztnek 10.000 frtot, ösztöndíjakat fizet, a gazdasági tanulóknak évenként 2400 frtot stb.

A rokonszenv tehát, melylyel az első magyar általános biztosító társaság országszerte találkozik. nem előszeretettből származik. hanem kiérdemelt,

S midőn ezeket elmondottuk a társaságról, ezzel Lévy Henrik ur érdemeit soroltuk fel, ki huszonöt év óta, azaz kezdettől végig igazgatója a társulatnak, ki annak tervezője, lelke, vezetője. Lévy urnak magánérdemi is vannak a tudomány, az írói egyletek és a nemzet körül. Ismeretesek

elnöklete alatt álló fogadó-bizottság által kifejtett tevékenység iránt. Az áldás után hála fakad. Ezt ők meg is nyerték bizonynyal a szegény utazóktól.

Hát még a nők! Nem tudom én, hallottam-e valakitől; de ha nem hallottam is, kimondom, hogy a magyar nők nincsen párja széles e világon! Ahol a jótékonyosság gyakorlatáról van szó: gömbölyü karjain felgyüri a ruhát, köntényt köt maga elé s oda áll a bográcshoz a grófné úgy, mint a legegyszerűbb polgáraszony.

Kérni sem kellett jóformán városunk derék hölgyeit, hogy főzzenek a csángóknak: vetélkedve jelentkeztek s az izletes ételek becsületekre vált valamennyieknak. A csángókkal együtt azt kívánjuk: éljenek!

Elismerés illeti a forgalmi főnök urat, ki az állomást feldiszittette, épügy a tüzoltókat, kik a rendfentartásán fáradoztak s az ünnepély fényét emelték.

Mindenki, ha csak egy parányival járult is ahoz a szívességhez, mit a szegény bevándorlók tapasztaltak: az emberbaráti, a testvéri szeretet oltarán áldozott.

A szives fogadtatás után aztán szegény vérokonaink utra keltek azon táj felé, a hol — szívünkben kívánjuk — legyenek boldogok, meglegedettek.

S n.

azok és róluk megemlékezve, szerénységét sértenők. Hanem a reá bizott társaság szerencsési vánaithoz csatloljuk a magunk és sokak üdvözetét, kik őt még hosszú ideig kívánjuk a hazai intézet élén látni. Derék ember és jó hazafi, ezért áldja meg őt az Isten.

Zsidó lelkeszeink.*)

S.-a.-Ujhely város izraelita hitközsége kebelében a haladás elvét képviselő világi és a nagyon rosszul felfogott elvűség köpenyében burkolódzott, magát az orthodox névvel dédelgető, de valójában csak az elavult ésszerűtlen formákhoz mereven ragaszkodó marasmust szolgáló egyházi rabbinikus elem között az egyházi és községi ügyek vitele körül egyenlenség merült fel, mely incidens az ügynek előadása mellett néhány észrevételre késztet.

Az állam és egyház közötti viszony tisztultabb feifogasától áthatott, a haladó korszellem s különösen a magyarosító aspirációk vissza utasíthatlan követelményei elől teljesen elzárkózni nem akaró világi elem, a bibliának magyarnyelven való tanítását, a templomi hirdetéseknek magyarnyelven való eszközölését, mely eddigelé szegényszerre németnyelven történt, határozta el és foganatosította is. E parányi újításokká képzelhetlen ingereltséget keltettek a minden új elől chinai fallal zárkozó rabbinikus részben s már akkor kezdék rebesgetni, hogy ama párt feje, a főbbi ezek miatt lemondással fenyegetődzik. S midőn ehhez hozzájárult, hogy a helybeli temetkezési »szent egylet« halottas kocsinak szerzését elhatározta, fentartva persze a fél akarata szerint a régi temetkezési módot, tehát minden igényeknek legméltányosabb tekintetbe vételével, ezen alig említésre méltó, még a legorthodoxabb községekben is befogadott rendszabály, megfoghatatlanul a község főbbiját lemondásra bírta, igazabban a községnek ilyen uton való megfélemlítése, hozott határozatának, ezen erkölcsi presszió alatti visszavétele kikényszerítésének megkísértésére bírta. *Es a tény, ehhez nem kell kommentár.* Miután hisszük, hogy egy értelmes egyénekből álló testület jól meggondolt határozatában ily nemtelen eszközök által meg nem ingattatik, miután hisszük, hogy az értelmiség kapva kap ez alkalmon, hogy haladása legfőbb akadályától megszabadulva, lelki ügyének vezetését oly kezekre bízandja, kik azt a haza fűs és felvilágosodás, nem pedig a fanatizmus és szolgaság ösvényén vezessék, ezen — esettel részletesebben most nem foglalkozunk, mert a mi célunk és természetunktől legtávolabb áll a személyeskedés.

De jelen alkalmából sem zárkozhatunk el, a zsidó lelkeszek, rabbinusok kérdésének szelőlőzése elől. Miután a lelkesz azon személy, kit az egyszerű ember példányképeül, mintegy tükréről tekint, fontos kérdés a nemzetre, de főleg annak 600,000 polgárára az: minő azon egyéniségek mi veltsége, ismeretköre, törekvése, akikre annyi tagjának vezetése bízva van. Pedig ha e kérdést felvetjük — s e kérdést fel nem vetni lehetetlen, — a válasz igen szomorú.

Be kell vallanunk, hogy miveltségük, modern miveltségünkkel homlokegyenest ellenkező, ismeretkörük a skolastikus ficzomokban vergődő; realis tudományosságunktól messze elütő; törekvéseik a jövő felé tekintő magyarosító törekvésünkkel ellentétes; eltűnt, komolyan vissza se kívánt mult felé merengő. Ily elem hitközségeink hivatott vezére nem lehet s míg a legfőbb érdekek szentélyeit ily kezek őrzik, csak szomorúsággal tekinthetünk a jövőbe.

Csak oly egyének, kik a zsidó vallást, Mózes világra szóló alkotásának mélyeséges örök elveit a haladó korszellem, a tényleges viszonyok elutasíthatlan igényeivel összhangzásba hozni képesek, lehetnek hivatva azon feladat megoldására, mely az egyházi tényezőnek az állam életén belül osztályrészül jut.

Ezek pedig az egységes neveléssel nem bíró rabbinikus körben bizonyára fel nem található, minden községnek más a religiója, mert más a papja — ez pedig türethetetlen állapot.

A zsidó lelkeszek kvalifikációjának legalább is minimális megállapítása, tehát elutasíthatlan, tovább el nem ódázható, égető szükségké emelkedett.

Ezt akartuk constatalni.

H. Y.

*) Ezen cikk az itteni felvilágosult izr. körökből ered, melynek derék hazafias tagjai, számarányoknál fogva ez idő szerint csak passiv ellentállást fejthetnek ki szemben a maradók és hátramenők nagyobb táborával. (Szerk.)

Különfélék.

(Bukovinai testvéreinknek) a csángóknak megyénkben való szives fogadtatásukról több rendbeli tudósítás érkezett kezünkhöz, melyeket lapunk kimért terénél fogva egész terjedelmükben közzé nem tehetünk. Homonna, Nagy-Mihály, Terebes s csaknem valamennyi számottevő állomáson a magyar sziveslátás mindenféle jeleivel a szó szoros értelmében elhalmozattak s ha valahonnan, bizonyára megyénkbeli a legjobb benyomásokat vitték magukkal. Az ujhelyi páratlan fogadtatás »Tárczánk«-ban van megírva, a szerencsét pedig a »Csarnok«-ban veszik olvasóink. Érdekes a l.-mihályi sziveslátás története, melyről tudósítók a következőket írja: »A vidéken is fellobbant a lelkesedés, ott is megdobbant a magyar szív s örömkönyök közt, hagyományos magyar vendégszeretettel fogadták a haza érkező testvéreket, a pár száz éve Bukovinába kitelepült s a haza keblére visszaköltözött magyarokat. Molnár István lasztóczi református lelkes volt az első, kit nemes cselekvésre keltett hazafias lelkesedése s az általa tetemesebb adakozással megnyitott gyűjtő iven a lasztóczi jó szellemű lakosság áldozatkészségéből csakhamar annyi élelmiszer és pénz gyűlt be, hogy a l.-mihályi állomáson megterhelt asztalok várhatták a kedves rokonokat. Látni kellett mily ügyesen s mennyi szíves-séggel rendezte a terített asztalt a lelkes pap neje s kedves leánya. Volt a lakomában mégis egy darab keserű kenyér, Koncsol István ur adta; kár volt tőle elfogadni, hogyha nem adta szívesen. Csodálkozunk rajta, 1849-ben honvédtiszt volt s azt állítja, hogy magyar ember. Ő hát duzzogva, de hozzá járult. Van azonban ott egy jobb módú birtokos, a volt bíró Czövek József, ő kerekén megtagadta azon csekély adományt, mit nem is a kéznek, de a hazafias szívnek kellett, nem könyörületből, de lelkesedéssel nyújtani. Mit mondjunk aztán erről? Tót tejet szoptott ő kigyelme. Szerencsére nem az a ros, de a jó példa hatott a vidéken s versenyezve követte Lasztóczt, Magyar-Izsép, Kolbása, Kázmér, Gercsely, Mihályi, míg Velejtén Dr. Marikovszky Pál, hazafias buzgalma gyújtotta fel a lelkesedés lángját s a legszegényebb is kézséggel vitte és tette ajándékát a közörmű oltárára.«

(Krecsányi.) — kiről mult számunkban azt irtuk, hogy e hó végével körünkbe érkezik, újabb hírek szerint felhagyott szándékával és pedig azért, mert a város által a színházért kért napi bérösszeget, az itt remélhető bevételekkel szemben, túlságosan magasnak találta. Hát ez bizony baj ha igaz s mi — mindkét érdeket szemelőtt tartva, — azt tanácsoljuk a városnak, hogy vegye fontolóra a körülményeket s a fizetendő díjjakra nézve, a pártolás arányától tegye függővé elhatározását s egyelőre minimális díjjal állapítson meg; mert utoljára is jövedelmezővé kell azt tenni s egyáltalában nem volna helyes elv annak kimondása: hogy »mintsem olcsón adjuk, inkább maradjon üresen.« Attól pedig ne tartson, hogy a viszonyok számbavételével tett mostani engedménye jövőre preczedenst képezhetne. Üzleti téren mindig az adott körülmények a döntők. — Krecsányi komoly törekvésű ember s ismerve közönségünket — mely őt kiváloag pártolta — bizonyára számot vetett magával s ha visszaretten, teszi önmagáért és nagy társulatáért, melyet kedvezőtlen esélyeknek ki nem tehet.

(Érdekes bűnügyi) végtárgyalás folyt le a mult csütörtökön a helybeli kir. fenyítő törvényszék előtt. Az eset következő: id. Kácsándi János leleszi lakos tapasztalta, hogy neje, ki már 54 éves és 5 gyermek anyja és a kívül 27 éven keresztül boldog családi életet folytatott: egyszerre csak meghidegült iránta, ami talán őt nem is igen bántotta volna, ha t. i. a tűz a nő szívéből kialszik, ámde nem aludt ki, sőt hatalmas lángokban csapkodott Horváth János szintén leleszi lakos felé. A szögere akasztott férj minduntalan figyelmeztette, korholta nejét s az amorózót is kitiltotta házából, Horváth azonban erre nem sokat hederített s mikor a gazda kihuzta lábat hazulról: Romeo ott termett az ő Juliájánál: sőt egyszer azt a juxot csinálta magának, hogy a Kácsándi házába befordulva, vakmerő pikantiával kérdezte tőle, hogy »haragszik-e azért, hogy a felesége őt szereti?« De már erre id. Kácsándi Jánosban felfortyant a vér s az éppen nála levő László testvérjével sámfákra kaptak, mert hiszen a lábtyü-művészek ez a fegyvere — s megrohanva Horváthot, azt egy kicsit meg a gya bugyálták. De a tréfa rosszul végződött, mert Horváth a más világra penderült. A kir. ügyész a btk. 306. § a alapján vádlottakat 10 évi fegyházra kérte elítéltetni. Székely Elek védő ügyvéd ellenben enyhítő körülményekül hozva fel, hogy a Kácsándiné és Horváth közti viszonyt faluszerte beszélték, hogy Horváth a férj folkérésére sem tágitott, sőt Kácsándit a legvakmerőbben inzultálta, védenzeire a legeny-

nyhébb büntetést kérte alkalmazni. A kir. törvényszék vádlottakat a 307. §-ban minősülő halált okozó súlyos testi sértésben mondotta ki bűnösöknek s a 92. § alkalmazása mellett őket 6 havi börtönrre ítélte. Midőn vádlottak az ítélet meghallották, örömkömben sirtak. Az ügyészség részéről az ítélet megfélebbtetett.

(Rendkívüli bizottsági) közgyűlés tartatik f. h. 12-én. Ezen rendkívüli közgyűlés tárgyai lesznek: 1. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium intézvénye, a megyék háztartásáról szóló 1883. évi XV. t. cz. 16-ik § a értelmében alkotandó szabályrendelet tárgyában. 2. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium intézvénye a korcsmai hitel korlátozása iránt alkotandó szabályrendelet tárgyában. 3. A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszterium intézvénye néhai székelyhelyi gróf Majláth Antal által alapított és O. császári és apostoli Felsege által engedélyezett hitbizomány felállítására tárgyában. 4. A felsőbodrogi vízszabályozó társulat védműveinek befejezésére vonatkozó műszaki tervezeteket ellen az érdekelt felek részéről benyújtott nyilatkozatok tárgyalása. 5. Bekecs és L.-Bénye községek határában összegyűlt vadvizek, valamint a Gilipatak szabályozására vonatkozó műszaki tervezeteket ellen az érdekelt felek részéről benyújtott nyilatkozatok tárgyalása. 6. Harkányi Frigyes harkányi birtokos által létesített szándékait rét öntésre, valamint az Ond patak szabályozására vonatkozó műszaki tervezeteket ellen az érdekelt felek részéről benyújtott nyilatkozatok tárgyalása. 7. A m. évi 164. számú közgyűlési határozattal kirendelt küldöttség jelentése a Laborcz folyó elfajult és beiszapolt mederfészéinek tisztítása tárgyában. 8. A megyei üfentartási pénztár f. évi előirányzatának tárgyalása. 9. A gálszécsi járáshoz tartozó községek előjáróinak kérvénye a megyei utimunka teljesítése alóli felmentésük tárgyában. 10. Bencsik Ferdinánd és Pajkossy László utbiztosok kérvénye segélyeztetésük tárgyában. 11. Községi költségvetések és számadások felülvizsgálata.

(Gyászhirek.) Pintér Ferencz barátunkat és családját súlyos vesztés érte; édesatyja a még mindnyájunk emlékezetében élő jovialis öreg ur f. hó 2-án Beregszászban elhunyt. A megsomorodott család gyászlevele így szól: Pintér Ferencz, neje Farkas Etelka és gyermekei: Pista, Ferencz, Jenő és Géza — megboldogult Pintér Paulina gyermekei: Elemér, Gyula, Anna és István; Pintér Anna férjhezett Pecz Elekné és gyermeke Anna; Pintér József neje Karczer Irma és gyermeke Ernő; Pintér Berta férje Orosz Gyula és gyermekei: Margit és Géza; Pintér Malvin özvegy Hericz Mártonné és gyermekei: Örzse, Mari, Etelka és Márton; Pintér Etelka és Pintér Mária szomorodott szívvel tudatják apjuk, apósuk és nagyapjuknak legényei Pintér István, beregmegei várnagynak f. hó 2-án reggeli 10 órakor béliobban élete 74-ik évében történt gyászszos kimultát. Hült tetemei f. hó 3-án zemplénmegyei Legényre szállítatnak, hol a rom. kath. szertartás szerint a családi sirboltba fognak letétni. Beregszász, 1883. április 2. Áldás és béke lebegjen hamvai felett! — Ezekon kívül még a következő halotti jelentéseket vettük: Szeghy Gyula és gyermekei: Szeghy Elemér, Szeghy Márta férjhezett Miklós Béláné, Béla kis fiával; Stépán Mihályné szül. Horváth Henriette, szomorodott szívvel jelentik neje, illetőleg leánya, édesanyjok és nagyanyjoknak szeghalvi Szeghy Gyuláné szül. Szent-Irmai Katona Erzsébetnek, folyó hó 1-én, reggeli 4 és fél órakor, hosszas szenvedés után Kis-Rozvágyon történt gyászszos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 3-án délután 3 órakor fognak a rom. kath. szertartás szerint Kis-Rozvágyon örök nyugalomra tetetni. Béke lebegjen a legjobb anyai hamvai felett! Kelt K.-Rozvágy, április 1-én. — Rimaszombathy Pálné született Papp Terézia, férje: Rimaszombathy Pál; Szilvassy József magok és a többi rokonok nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik a szeretett édesanyának, napának, testvérnek és rokonnak öz. Papp Istvánné szül. Szilvassy Zsuzsanna asszonynak, f. évi áprilishó 1-ső napján reggel 8 órakor, életének 73-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászszos kimultát. A boldogult hült tetemei f. évi áprilishó 3-án délután 2 órakor fognak O.-Liszkan a helv. hitv. szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni Kelt O.-Liszkan, 1883. április 1. Béke lengjen porai felett!

(A földrengést,) mely Miskolcot közelében páni rettegebbe ejtette Szerencsen is érezték. Egy utazó előadása szerint ott jóval erősebbek voltak a lökések, mint Miskolczon. A szerencsi vasuti vendéglőben több asztalt feldöntött a rengés s a poharak, üvegek, valamint a többi butorok is formális tánczot jártak. Természettudósok e földrengést az Aetna kitörésével hozzák kapcsolatba, míg más vélemény szerint a hosszas esőzés folytán, a föld belsejében megszorult

párak és gázok ki nem gőzölöghetése is befolyásolta a föld ez erőszakosan romboló tünetét.

(Szinházunkban) f. hó 4-én Miss Lena de Lazo, az »arany légy« és társa produkáltak magukat, de a teljesen megtelt házat a mutatványok meglehetősen hidegen hagyták. Mindenki valami rendkívül várt s kapott egy oly erőtmitani s akrobatico-gymnasztikai aprólékosságot, mely legkisebb csodálkozást sem gerjesztett, sőt inkább bosszantására szolgált a közönségnek. Ez alkalommal egyik páholyban egy kis intermezzo adta elő magát, melynek »forrása« a karzaton lett volna keresendő s bizonyosan meg is található. De hát az illetők némán vették tudomásul a kellemetlen incidens s jelen felszólalásunk is csak arra szolgált, hogy a rendőrség jövőre a karzaton is foglaljon post-ot, miután a rendező elem leginkább ott szokta magát befészkelni.

Köszönet nyilváníítás.

A Bukovinába több mint másfél század előtt kivándorolt magyar testvéreinknek haza telepítése iránt felkarolt magyaros eszme megvalósulásnak indulván, egyrésze véreinknek apr. 1. 3. 5. napjain városunkat érintve, Odeschalchi herceg s több lelkes honfiak vezérlete alatt haza hozattott.

Ez alkalmakkal S.-a.-Ujhely városa képviselőtestületének határozata folytán visszatért testvéreink magyar vendégszeretettel fogadtattak és megvendégeltettek.

A penzbeli adományokhoz a város tisztelt polgárai rang- és valláskülömbőség nélkül készsége járultak, — lelkes és minden nemes tettere kész hölgyeink pedig versenyezve szinte rang- és valláskülömbőség nélkül áldozatkészséggel szolgáltatták felhívásunk folytán az élelmi szereket, — s ez tette lehetővé, hogy városunk magyar testvéreinket gazdagon ellathatta.

A város előljárósága s a fogadtatásra kinevezett rendező bizottság kedves kötelességének ismeri, az adományozóknak addig is, míg részletes és kimerítő jelentést tenne, hálás elismerését nyilváníítani.

Hálás elismerését és köszönetét nyilváníítja, továbbá Nelhibel Ede a magyarészakkeleti-vasút közlekedési főnökének, s többi vasuti tisztársainak, kik a legnagyobb odaadással segítettek és fáradoztak ezen fogadtatás lehetővé tételére és annak ünnepélyesítése körül.

Köszönetet mond végre a városi tüzoltó-egyletnek, mely a rend fentartása végett, ünnepélyesen és testületileg jelent meg a fogadtatásnál.

A város előljárósága nevében
Ujfalussy Endre,
főbíró.

A rendező-bizottság nevében
id. Farkas Lajos,
bizottsági elnök.

CSARNOK.

Csángó testvéreink.

Szerdán beszéltem velök Szerencsen. Soha olyan vig arcokat nem láttam.

A boldogság ott gyönyörködött, a remény ott tündöklött kedves mosolyukon.

Öröm volt nézni szegényeket, hogy énekeltek, ujjongtak, mikor a vonat megérkezett Szerencsre.

Eppen 12 óra lehetett.

Kezeikben lobogó, szemekben lelkiörömiük ragyogó csillaga, ajkaikon pedig szüntelen e felkiáltások, hogy »Éljen Magyarország!«, »Éljenek testvéreink!«, »Éljenek atyámfiai, a magyarok!«

Ahogy aztán a vonat megállt, érdekes látvány tárult az üdvözlő közönség elé.

A férfiak ott álltak sorban, az asszonyok karjaikon, kezeikben kis apró csángók, némelyiknek a szoknyájába kapaszkodott a kis hamis, aztán úgy nevetett, örült, mikor látta, hogy mi-

lyen sok bácsi meg néni várja őt, szívesen, kaláccsal. Olyan jóízűt harapott abból a kalácsból, mintha már ő is tudná, hogy ez magyar tésztából van gyurva!

A magyar banda ráhuzta a »Rákóczi«, a közönség hatalmas »éljen« kiáltásokba tört ki, csángó testvéreink pedig siettek ki a kocsiból, hogy minél több emberrel kezet foghassanak.

Egy jó képű öreg atyafi lépett ki először. Tiszta fehér volt haja, bajusza, szakála; de szíve ifju lehetett, mert ahogy kilépett, éppen a keze alatt volt egy kiváncsi magyar bokorugrós lány, derékon fogta és ugyancsak kezdte vele aprózni; a többi meg nyomban követte, úgy hogy valószínű táncmulatság keletkezett, melynek se hossza se vége nem lett.

Azonközben a szomszások a boroshordó felé tartottak, aztán ittak a magyarok egészségére.

Borral jól el voltak látva. Zalay István föld-birtokos a legjobb boraiból küldött nekik néhány hordóval. Ugy látszik jól esett nekik, mert — köztünk maradjon a szó — egy pár testvér egészen elkészült a sárga földig.

Se baj! nem olyan közönséges dolog ez a mostani. Egyszer fordul elő az életben.

— Hát téged hogy hinak öcsém? Mondom egy apró testvérhez, aki még alig látszott ki a földből, és ha az a nagy kalap nincs a fején, nem állok jól érte, hogy agyon nem tiporják, hanem abban a kalapban úgy nézett ki, akár egy gomba darab.

— Réti Palkónak — feleli a kópé és úgy a szemem közé nevetett a csintalan, hogy kénytelen voltam neki kezet nyújtani.

Egy szép barna menyecske is lépegetett köztük elmerengve, mintha a lelkét valami marasztaná, mintha megbánta volna, hogy hozzánk pártolt, mintha visszavágyt volna régi hazájába! Lehet — gondoltam magamban — hogy a szívet otthon felejtette.

— Hát kelmed miért olyan szárnyaszegett kedvű lelkemadta?

— Oh édes uram — mondja — nem vagyok én szomorú.

— Van-e már szeretője?

— Uram is volt!

— Meghalt?

— Éppen most mult esztendeje!

— No ne busuljon! Jó föld ez a mi földünk, megterem ez mindent! Megtermi ez a kelmed új boldogságát!

— Oh édes uram! — mondja — Nem leszek én már boldog soha!

Aztán elpirult. Szemeibe könny lopódzott. Odajöttek többen. Nagyon rajt felejtették a szemeket, mert nagyon szép volt. Az uridámak is szóba elegyedtek vele!

Egy szegény meggörbült testü vak embert is vezetett ott egy testvér. Kora már a nyolczvanon túl lehetett. Mellette két familia is lépegetett. Ezek a gyermekek és unokák. Itt akar lenni köztük. Itt akar meghalni köztük. Ebben a földben jobban esik neki a pihenés. Tapogatott szegény, ha valaki szóba állott vele és ha kezét megfogták, olyan nehezen rázta azt meg, még sem akarta elereszteni, szívéhez szorította azt, a másik kezével pedig szemét törölte.

Ezek mind a hétszázhuszan katolikusok voltak, okos, szemes emberek, magyarul úgy beszéltek, hogy bár a mieink beszélnének mind úgy.

Nagyon sokkal beszélgettem. Sok fajta jellemű volt köztük. Volt köztük politikus is; beszélt a mostani jeles kormányról, kárhóztatta azt az időt, mely őket oda vetette az oláhok közé.

A másik a magyarok pártatlan vendégszeretetét dicsérte. A nemzetnek köszönhetik, hogy édes hazájuk levegőjét szivhatják, hogy fel vannak szabadítva az oláhok zsarnoki bánásmódja alól.

A harmadik a vallásra terelte beszédét. Az ő hitük erősen él istenben. A falujoknak is »Isten segíts« a neve. Ha istenben nem bíztak volna rég elveszték volna. Ez volt egyetlen éltetőjük, mely őket erősítette és vigasztalójuk, mely türelmet adott nekik a maradásra.

A negyedik a családi életéről beszélt. A világgal sőt magával a társadalommal is keveset törődtek. A férj a feleségnek, a feleség a férjnek élt, ketten pedig gyermekeiknek. Ebben lelték örömeiket, boldogságukat, a világban úgy sem találhatták volna meg; az mostoha volt velük szemben.

Most boldogok mindnyájan. Most a reménység táplál minden egyest! Csak attól félek, hogy reményeik nagyon magas légkörben usznak, csak attól félek, hogy merész igényekkel lépnek be hozzánk, kik egyebet nem tudunk nekik adni mint igaz szívet, tiszta önzetlen lelket, testvériszeretetet és a legőszintébb jóakaratot.

A többit csak bízzák itt is istenre.

Többet tőlünk se várjanak. Dolgozni, fáradozni itt is kell, tünni, szenvedni itt is kell és az a boldog, akinek az isten erőt ad hozzá.

Majd megválnak, hogy kedves csángó testvéreinknek lesz-e elég erejük ahhoz, amihez nekünk is kevés van!

Darvas Aladár.

Nyilttér.

— E rovatban közöltékért nem felelős a szerkesztőség. —

1883-iki friss töltésű szolyvai, polenai és luhi Erzsébet ásványvizek

diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők:

Munkácson és Nyiregyházán

a központból. a fiókraktárból.

Marsalko Károly,

Munk. urad. ásv. vizek bérleje.

5—10

MATTONI-féle

BUDAI KIRÁLY

KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,

Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvizkereskedésben.

4—15.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMEÉR.

Főmunkatárs: FARKAS BERTALAN.

HIRDETMÉNYEK.

A SZEGI GÖZMALOM

részvénytársaság

6- és 7-ik számú szelvénye

után, az 1882-ik üzletévi osztalék f. évi április hó elsejétől Szegiben (u. p. Bodrog-Keresztur

27 azaz huszonhét forintjával

kifizettetik.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1883. ápr. 1.

Az igazgatóság.

Tölgyfa szőlőkaró.

Alólírott ungvári fűrésztelepén fűrészelt kitünő minőségű szőlőkarók kaphatók, és pedig ott helyben:

a 120—125 centimr. (4 láb) hosszú karók 1000 dbja 8 frt 50 krért.
a 150 » (5 láb) » » 1000 dbja 11 frtért.

Egész kocsirakományokban a s.-a.-ujhelyi vasuti állomásra szállítva:

a 4 láb hosszú karók 1000 drbja 11 frt 50 krért,
az 5 láb » » 1000 » 14 frtért.

Ugyanott tölgyfa-pallók és pallódeszkák jutányos áron adatnak el.

Levelek Gutmann S. H. gőzfűrésztelep Ungvárt czimzendők.

1—5

Előleges jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint a gyógyerejéről országszerte ismeretes

erdőbényei fürdőt

bérbe vettem s azt jövő májushó elején ünnepélyesen megnyitom.

Főczélom, hogy a fürdő-vendégek minden tekintetben teljes kényelmet találva, e kies hely egyszersmind a kellemes szórakozás feltételeinek is minden tekintetben megfeleljen.

Mély tisztelettel

BAYER FRIGYES,

fürdő-bérlő.

"MARGIT"

gyógyforrás.

Bécsi világiállítás

ezüst-érem.

Friesti kiállítás

ezüst-érem.

Szobránczi kiállítás 1881 I-ső osztályú Diszoklevél.

Hazánk ezen, vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét a **lélegzési, emésztési szervek idült hurutos bántalmainál**, torok-, gége-, légcső- és hörgőbetegségekben kiváló sikerrel használják: Budapestén **Dr. Korányi Frigyes, Dr. Gebhardt Lajos, Dr. Navratil Imre, Dr. Poór Imre, Dr. Kétly Károly, Dr. Barbás József.** — Bécsben **Dr. Bamberger Henrik, Dr. Duschek** egyetemi tanár és közközhízi főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a **Margit-forrás** nemcsak **mélto versenytársa a Seltersi, — Gleichenbergi, — Gieshübli, — Radeini, — Vichyi, — Emsi** s hason összetételű vizeknek, hanem **gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is mulja.** — **A mellbetegek klimatikus gyógyintézeteiben**, különösen az általános ismert és ma leglátogatottabb **klimatikus gyógyintézet Görbersdorfban a Margit-forrás** otthonossá vált.

Szándékos félrevezetések elkerülése tekintetéből kéretik a tekintetes orvosi kar, úgy a t. cz. közönség, hogy az eddig használt „Luhí” név mellőzéseivel ezentul csak a „Margit-forrás” elnevezést használni sziveskedjenek.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

KIZARÓLAGOS FÓRAKTÁR:

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udv. ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN, ERZSÉBET TÉR.

TK. 613. sz. 1883.

Árverési hirdetmény.

A szerencsi kir. járásbírósa mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a tállyai népbank végrehajtónak **Patriczki János** és társai tállyai lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében, a végrehajtató részére megítélt 140 és 60 frt tőkekövetelésnek s járuléka már megállapított, valamint jelenlegi 10 frt 65 krba felmerült költségeknek kielégítése végett a végrehajtási árverés a tállyai 351. sz. tjkvben **Duka József** tulajdonán felvett 566—567. hr. és 188. ö. i. sz. ház és kertre 400 frt becsértékkel, a tállyai 191. sz. tjkvben **Patriczki János** és neje tulajdonán felvett 310. hr. és 543. ö. i. hr. sz. ház és udvar térre 400 frt becsértékkel, és az 1354. hr. sz. szőlőre 152 frt becsértékkel, végre a tállyai 830. sz. tjkvben 1639 hr. sz. ingatlanságból **Mobil Jánost** illető és 179 frt becsértékű felerészére, valamint a 2905. hr. sz. ingatlanból ugyancsak **Mobil Jánost** illető és 164 frtra becsült felerészére elrendeltetvén, annak megtartására határidőül 1883. évi júniushó 8-ik napjának délelőtti 10 órája Tállya városházához kitűzetik.

Miről is az érdeklettek azzal értesítettek:
 1) hogy a megállapított kikiáltási ár a fenti becsár;
 2) hogy a fent megjelölt ingatlanok ezen csupán egy árverési határnapon a kikiáltási áron alul is elfognak adadni;
 3) hogy az árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban bánatpénzben a kiküldött kezéhez letenni;
 4) vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 90 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt ezen kir. jbiróságához intézendő két példány és két felzetten szerkesztendő letéti kérvény mellett a tokaji kir. adó mint letéti hivatalnál lefizetni;
 5) hogy jelen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság teleshírvényi hivatalánál, valamint Tállya községe előjáróságánál megtekinthetők.
 Kelt a szerencsi kir. járásbírósa mint teleshírvényi hatóságánál 1883. évi márcz. hó 10-én.

Tóth Pápay,
kir. aljbíró.

Árverési hirdetés.

A m. kir. vallás és közokt. miniszterium f. évi 8167. sz. rendelete alapján közhírré tétetik, miszerint a vallásalaphoz tartozó zemplénmegyei **Bazsi Pusztá (Tisza-Lucz** mellett) 1426 ¹¹²⁴/₁₂₀₀ hold kiterjedéssel f. évi október 1-től kezdve 1892. évi szntemberhó 30-ig, tehát 9 évre zárt ajánlatok mellett bérbe fog adni.

Az árverés Budapestén a m. kir. vallás és közokt. miniszteriumban fog megtartani, hová a zárt ajánlatok, **a fentiszfelt miniszterium segédhivatali igazgatóságához f. évi áprilhó 17-ik napja déli 12 óráig benyújtandók.** Az 50 kros bélyeggel és 1430 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokban ki kell jelenteni az ajánlat tevőnek, hogy a bérleti feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A bérleti feltételek a fentiszfelt miniszteriumban, a mislyei főtisztviségnél és a sajlóadi kasznárságnál a hivatalos órákban megtekinthetők. — A zárt ajánlatok felbontása bizottságilag fog megtörténni.

Árverésben részt nem vehetnek: kiskorúak, bünyenyítő eljárás alatt állók és olyanok, kik bérleti, vagy vállalkozási viszonyból az alapítvánnyal perben állanak.

Mislyén, 1883. márcziushó 23-án.

Kir. közalap. ker. főtisztviség.

TK. 360. sz.
1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a s.-pataki ref. főiskola végrehajtónak **Magyar István** és neje **Koleszár Julianna** végrehajtást szenvedő elleni 210 frt tőkekövetelés és járuléka, ugyszinté a s.-pataki népbank mint szövetkezetnek, ugyanazok elleni 51 frt tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében, a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék területén lévő a s.-pataki 2850/b számú tjkvben fekvő a Magyar István és neje **Koleszár Julianna** nevének álló 1041. hr. sz. a. belhely s 352. ö. i. sz. házra 60 frtban, a 1040/c hr. sz. a. pinczére 80 frtban, a 8640. hr. sz. a. rétre 7 frtban, ugyszinté a s.-pataki 501. sz. tjkvben Magyar István nevének álló (1042—1043.) hr. sz. a. belhely s 353. ö. i. sz. házra 100 frtban, a 2152. 7835/a és 8641 hr. sz. a. külbir-tokra 180 frtban, végre a (9656—9657.) hr. sz. a. szentvinczei szőlőre az árverést 70 frtban ezenel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1883. évi júniushó 4-ik napján délelőtti 9 órakor S.-Patakon a városházánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 6 frtot, 8 frtot, 70 krt, 10 frtot, 18 frtot és 7 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvszéknek mint tkvi hatóságának, 1883. évi márcziushó 10-én tartott üléséből.

Br. Fillenbaum,
kir. tszéki elnök.
Sziráky,
kir. tszéki jegyző.

TK. 1213. sz.
1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvszék mint teleshírvényi hatóság közhírré teszi, hogy a Tisza biztosító társaság végrehajtónak, özvegy **Kretovics Józsefné** szül. **Szücs Otília**, mint kkoru fia **Kretovics Kálmán** t. és t. képviselője végrehajtást szenvedő elleni 189 frt 5 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvszék területén lévő S.-a.-Ujhely községében fekvő, a s.-a.-ujhelyi 2189. sz. tjkvben 296/a hr. sz. a. foglalt **Kretovics József** tulajdonán felvett 892/b sz. ház és belsőségre 334 frt 50 krban megállapított kikiáltási áron, továbbá a s.-a.-ujhelyi 1327. sz. tjkvben 8496. hr. sz. a. foglalt **Kretovics József** és özvegye **Szücs Otília** közös tulajdonán felvett dézmaultsággal terhelt felső-mocsári szőlőre 57 frtban megállapított kikiáltási áron.

Végre a s.-a.-ujhelyi 2284. sz. tjkvben (2465—2466) hr. sz. a. foglalt ugyanazok tulajdonán felvett hasonlóan dézmaultsággal terhelt felső-mocsári szőlőre 115 frt kikiáltási áron, az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi júniushó 4-ik napján délelőtti 9 órakor ezen kir. törvszék teleshírvényi hivatal helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvszék mint tkvi hatóságának, 1883. évi márcziushó 16-án tartott üléséből.

Br. Fillenbaum,
kir. tszéki elnök.
Sziráky,
kir. tszéki jegyző.

S Á T O R A L J A - U J H E L Y B E N.

Hirdetmény.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséget, miszerint: a

czim- és műfestészeti

szakmában vágó munkákat felvállalok, u. m. templom-, oltárok, tükör- és képrámák ujonnan aranyozására, továbbá: mindennemű emlékkövek és oszlopokra; ügyvédi, vendéglői, kereskedői czim-táblák, fára, üvegre, köre, bádogra stb. való festésére; végre a legfakóbb színű olajfestésű képek eredeti színre való visszaállítására, valamint gipszfigurák előbbi színre való visszaállítására és azok vörös réz, valamint aranyali befestésére.

Kivánatra minták láthatók.

Bővebb értesítést nyerhetni a „Zemplén” könnyvnyomdájában.

A n. é. közönség mielőbbi becses megrendelését elvárja tisztelettel

Satrahe József, műfestő.

5-6

F Ö U T 9 - I K S Z Á M.

A „ZEMPLEN” KÖNYVNYOMDÁBAN

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

KIADÁSOK.

Huszonötödik évi zárszámla 1882. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

VAGYON.

Mérleg-számla 1882. december 31-én.

TEHER.

I. Tűzbiztosítás.		II. Szállítvány-biztosítás.		III. Jégbiztosítás.		IV. Egyéb bevételek.		V. Értékpapírok.		VI. Egyéb.	
ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.
1647661	18	54845	25	746175	84	108716	15	4299979	78	1824333	08
201186	59	31075	84	754931	53	30058	57	275287	45	261186	59
289551	14	10055	17	230332	84	1671781	70	200000	—	31075	84
305265	24	4592	31	2004	01	1671781	70	1210000	—	309939	08
4592	31	1801146	87	1733444	22	1671781	70	642650	92	31834	24
1801146	87	4308803	33	51160	05	304479	16	329985	44	104015	24
				701975	86	6933526	19	172875	81	5910	87
				6933526	10			22452	61	398849	35
								8233332	01	344050	68
										701975	86

KIADÁSOK.

Hatszadik évi zárszámla 1882. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

VAGYON.

Mérleg-számla 1882. december 31-én.

TEHER.

I. Tűzbiztosítás.		II. Szállítvány-biztosítás.		III. Jégbiztosítás.		IV. Egyéb bevételek.		V. Értékpapírok.		VI. Egyéb.	
ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.
114282	22	109714	95	118291	13	108716	15	4299979	78	1824333	08
134409	08	118291	13	109714	95	30058	57	275287	45	261186	59
549840	42	311540	44	230332	84	1671781	70	200000	—	31075	84
70666	10	89220	59	2004	01	1671781	70	1210000	—	309939	08
89220	59	10830	74	1733444	22	1671781	70	642650	92	31834	24
10830	74	30106	85	51160	05	304479	16	329985	44	104015	24
30106	85	24314	29	701975	86	6933526	19	172875	81	5910	87
62285	59	40775	41	701975	86			22452	61	398849	35
40775	41	14309	29	6933526	10			8233332	01	344050	68
14309	29	153041	96							701975	86
153041	96	10171	24							6933526	10
10171	24	1633658	07								
		8572482	15								
		178922	88								
		10385003	10								

KIADÁSOK.

Hatszadik évi zárszámla 1882. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

VAGYON.

Mérleg-számla 1882. december 31-én.

TEHER.

I. Tűzbiztosítás.		II. Szállítvány-biztosítás.		III. Jégbiztosítás.		IV. Egyéb bevételek.		V. Értékpapírok.		VI. Egyéb.	
ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr.
114282	22	109714	95	118291	13	108716	15	4299979	78	1824333	08
134409	08	118291	13	109714	95	30058	57	275287	45	261186	59
549840	42	311540	44	230332	84	1671781	70	200000	—	31075	84
70666	10	89220	59	2004	01	1671781	70	1210000	—	309939	08
89220	59	10830	74	1733444	22	1671781	70	642650	92	31834	24
10830	74	30106	85	51160	05	304479	16	329985	44	104015	24
30106	85	24314	29	701975	86	6933526	19	172875	81	5910	87
62285	59	40775	41	701975	86			22452	61	398849	35
40775	41	14309	29	6933526	10			8233332	01	344050	68
14309	29	153041	96							701975	86
153041	96	10171	24							6933526	10
10171	24	1633658	07								
		8572482	15								
		178922	88								
		10385003	10								

Pecz Vilmos,
életrajzi és számviteli igazgató.
Budapest, 1883. február 23-án.

Rudnyánszky Ferencz,
A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerinti készültknek és azok egyes tételeit igazgató-helyettesek.

Hajós József,
Harkányi Erőgyes, igazgató.

Ujvári Károly Pál,
Lévay Henrik, igazgató.

Jeney Lajos,
központi könyvtáros főnöke.

Kacsvinszky János,
életrajzi és számviteli igazgató.